

|                            |                                |
|----------------------------|--------------------------------|
| Súd:                       | Najvyšší súd SR                |
| Spisová značka:            | 5Sžf/21/2014                   |
| Identifikačné číslo spisu: | 7013201214                     |
| Dátum vydania rozhodnutia: | 30.04.2014                     |
| Meno a priezvisko:         | JUDr. Jana Baricová            |
| Funkcia:                   | sudca                          |
| ECLI:                      | ECLI:SK:NSSR:2014:7013201214.1 |

## UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne obchodnej spoločnosti AGRO-LADMOVCE SK, s. r. o., so sídlom v Ladmovciach 170, zastúpenej JUDr. Pavlom Gombosom, advokátom so sídlom v Košiciach, Moldavská cesta 21/A, proti žalovanému Finančnému riaditeľstvu Slovenskej republiky, so sídlom v Banskej Bystrici, Lazovná 63, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného zo 17. júna 2013, č. 1100303/1/44707-289481/2013/5081, o odvolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach, č. k. 6S/228/2013-62 z 23. januára 2014, takto

### rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Košiciach, č. k. 6S/228/2013-62 z 23. januára 2014 p o t v r d z u j e .

### Odôvodnenie

Uznesením č. k. 6S/228/2013-62 z 23. januára 2014 Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „krajský súd“) žalobkyňu nepriznal oslobodenie od súdnych poplatkov podľa § 138 OSP. Rozhodnutie odôvodnil s poukazom na § 138 ods. 1, 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) tým, že žalobkyňa nepreukázala splnenie podmienok na oslobodenie od súdnych poplatkov v zmysle § 138 ods. 1 OSP.

Po výzve na zaplatenie súdneho poplatku žalobkyňa doručila tlačivo, v ktorom vyplnila iba svoje identifikačné údaje a pripojila čestné vyhlásenie, z obsahu ktorého mal krajský súd mať za zistené, že žalobkyňa dlhodobo nevykonáva žiadnu podnikateľskú činnosť, nedisponuje žiadnym hnutelným či nehnuteľným majetkom a z dôvodu zaistenia a nevrátenia dokladom orgánmi činnými v trestnom konaní žalobkyňa nemohla podať daňové priznanie pre daň z príjmov od roku 2010, ako aj daňové priznania a výpisy z účtu vedeného v ČSOB, a. s..

Až na následnú výzvu krajského súdu doručila 09. decembra 2013 návrh na oslobodenie od súdnych poplatkov.

Doklady predložené žalobkyňou krajský súd vyhodnotil ako nedostatočné pre preukázanie, že jej majetkové pomery odôvodňujú priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov. Skutočnosti uvedené žalobkyňou v návrhu na oslobodenie od súdnych poplatkov, najmä neprimerané zaťažovanie spoločnosti, nezákonné zadržiavanie finančných prostriedkov zo strany daňových úradov, blokovanie majetku, negatívna medializácia, označil krajský súd za irelevantné z hľadiska posúdenia podmienok § 138 OSP. Súčasne skonštatoval, že ide len o všeobecné tvrdenia bez predloženia jediného relevantných dôkazov.

Rovnako za neopodstatnenú mal krajský súd skutočnosť, že žalobkyňa patrí do skupiny spoločností personálne prepojených s Z., ktoré vedú mnoho súdnych sporov, keďže žalobkyňa ani jeden z týchto sporom nekonkretizovala a krajský súd nie je povinný tieto skutočnosti za ňu zisťovať. Dodal tiež, že vedomosť, či a ktoré z takýchto spoločností vedú súdne spory a čo je predmetom týchto sporov nemá vplyv na posúdenie podmienok pre oslobodenie od súdnych poplatkov, rovnako ako ani majetková situácia subjektov odlišných od žalobkyne.

Krajský súd dodal, že ani vo svojom písomnom návrhu žalobkyňa neuviedla, či nie je vlastníkom žiadneho hnutelného, resp. nehnuteľného majetku, alebo je vlastníkom hnutelného, resp. aj nehnuteľného majetku, len s ním nemôže v súčasnosti disponovať, pričom nekonkretizovala, o aký hnutelný, resp. nehnuteľný majetok ide, neuviedla, aké konkrétne nevyhnutné úkony spojené s chodom obchodnej spoločnosti robí, pričom nemá vykonávať žiadnu podnikateľskú činnosť. Preto krajský súd tieto všeobecné tvrdenia a ich dôvodnosť nemôže vo vzťahu k žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov nemohol posúdiť.

Krajský súd uviedol, že nedostatok finančných prostriedkov žalobkyne ako právnickej osoby nemôže byť sám osebe dôvodom pre priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov. Dal do pozornosti skutočnosť, že vzhľadom na základné imanie žalobkyne ako spoločnosti s ručením obmedzeným s rozsahom splatenia 6.000 eur, údaj ktorý krajský súd zistil z obchodného registra, súdny poplatok vo výške 70 eur nepredstavuje takú vysokú sumu, ktorú by nebola schopná uhradiť.

Na záver krajský súd poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) z 01. augusta 2013, sp. zn. 2Sžf/53/2013, v spojení s rozsudkom Európskeho súdu pre ľudské práva z 19. júna 2001, vo veci Kreuz proti Poľsku (sťažnosť č. 28249/95; ods. 59, 60), v zmysle ktorých záujmy riadneho chodu justície môžu odôvodňovať zavedenie finančného obmedzenia v súvislosti s prístupom jednotlivca k súdu. V tejto súvislosti Európsky súd pre ľudské práva skonštatoval, že požiadavku zaplatiť súdny poplatok v súdnom konaní nemožno pokladať za obmedzenie práva na prístup k súdu, ktoré je per se nezlučiteľné s čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

Proti tomuto uzneseniu podala v lehote ustanovenej zákonom (§ 204 ods. 1 v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP) žalobkyňa odvolanie, majúce za to, že spĺňa požiadavky pre oslobodenie od súdnych poplatkov v prejednávanej veci.

Výjadrila nesúhlas so záverom krajského súdu o irelevantnosti skutočností, že neprimerané zaťaženie spoločností spojených s Z. zo strany daňových úradov, pokračovanie v daňových kontrolách zo strany správcu dane, nerešpektujúcich rozhodnutia Krajského súdu v Košiciach, nezákonné zadržiava finančných prostriedkov patriacich spoločnostiam spojených s Z. zo strany daňových úradov, blokovaním majetku a v neposlednom rade aj z dôvodu negatívnej medializácie veci zo strany štátnych orgánov (nerešpektujúcich prezumpciu nevinoty) spoločnosti spojené s p. Z. (teda aj žalobkyňa) nemôžu vykonávať žiadnu podnikateľskú činnosť. Práve z týchto dôvodov sa spoločnosti dostali do finančnej tiesne a žalobkyňa nedisponuje žiadnou finančnou hotovosťou, s ktorou by mohla voľne disponovať, ani nemá žiaden hnutelný či nehnuteľný majetok relevantnej hodnoty, s ktorým by mohla disponovať a speňažiť ho.

Žalobkyňa poukázala na to, že súdom vyrubená povinnosť uhradiť súdny poplatok žalobcovi prakticky znemožňuje domáhať sa ochrany svojich práv súdnou cestou (žalobkyňa nemá finančné prostriedky na ich úhradu), ktoré predstavuje jeho ústavné právo zaručené Ústavou Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“). Výška súdneho poplatku, síce nepredstavuje príliš vysokú čiastku (pre žalobcu je aj táto suma v súčasnosti vysoká), no spoločnosti personálne spojené s Z. sú účastníkmi množstiev súdnych sporov a tak celková výška súdnych poplatkov, ktorými sú tieto spoločnosti zaťažené predstavujú sumy až niekoľko desiatok tisíc eur. Domáhať sa súdnou cestou zrušenia rozhodnutia Finančného riaditeľa SR pritom predstavuje jedinú zákonnú cestu, ktorou si žalobca môže uplatniť právo na svoju ochranu v danej veci.

Dodala, že nepriznanie oslobodenia od súdnych poplatkov z dôvodu, že žalobca je podnikateľom a došlo by tým k preneseniu podnikateľského rizika z podnikateľa na štát (čo je hlavným argumentom, pre ktorý súd žalobcovi oslobodenie od súdnych poplatkov nepriznal) nemá oporu ani v súčasnej právnej praxi (aj praxi Krajského súdu v Košiciach) a nie je v súlade s judikatúrou najvyššieho súdu, poukazujúc pritom na jeho rozsudky sp. zn. 5Obo/127/2008, 5Obo/128/2008, 5Obo/129/2008 z 30. júla 2009, ako aj na uznesenie Krajského súdu v Košiciach č. k. 4Cob/39/2012-135, ktorým z totožných dôvodov bolo

žalobkyni oslobodenie od súdnych poplatkov priznané.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP) preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu z dôvodov a v rozsahu uvedenom v odvolaní žalobkyne (§ 212 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP) postupom bez nariadenia pojednávania podľa § 250ja ods. 2 veta prvá OSP a dospel k záveru, že odvolaniu žalobkyne proti uzneseniu o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov nie je možné priznať úspech.

Najvyšší súd z predloženého spisového materiálu krajského súdu zistil, že žalobkyňa sa žalobou podanou na krajskom súde 02. septembra 2013 domáha preskúmania rozhodnutia žalovaného zo 17. júna 2013, č. 1100303/1/44707-289481/2013/5081, ktorým žalovaný potvrdil daňovú exekučnú výzvu Daňového úradu Košice z 23. apríla 2013, č. 9800503/5/1556207/Tott, ktorou žalobkyni správca dane oznámil, že na podklade exekučného titulu, ktorým je vykonateľný výkaz daňových nedoplatkov zostavený z údajov evidencie daní daňového dlžníka vo výške 103.736,29 eura, začal daňové exekučné konanie.

Keďže žalobkyňa nezaplatila súdny poplatok za žalobu súčasne s jej podaním, krajský súd ju výzvou č. k. 6S/228/2013-14 zo 04. septembra 2013 vyzval, aby v lehote 10 dní zaplatila súdny poplatok za žalobu v sume 70 eur podľa položky č. 10 písm. a/ sadzobníka súdnych poplatkov ZSP.

Žalobkyňa následne podaním doručeným krajskému súdu 10. septembra 2013 predložila na výzvu krajského súdu plnomocenstvo udelené JUDr. Pavlovi Gombosovi, ku ktorému pripojila tlačivo pre dokladovanie pomerov účastníka konania, ktorý navrhuje, aby mu bolo priznané oslobodenie od súdnych poplatkov (právnická osoba). V tlačive vyplnila označenie súdneho konania a identifikačné údaje účastníka, ktorého označila ako „AGRO-LADMOVCE, s. r. o.“ s IČO: 43997261. Identifikačné číslo žalobkyne „AGRO - LADMOVCE SK, s. r. o.“ je 44009020. Tlačivo bola ďalej len datované a podpísané.

K tlačivu boli ďalej pripojené čestné vyhlásenie z 30. septembra 2013, výpisy z účtu vedeného v ČSOB, a. s. pre AGRO-LADMOVCE, s. r. o., Ladmovce 4, za apríl 2010 a za január 2012, výpisy z účtu vedeného v ČSOB, a. s. pre AGR-LADMOVCE SK, s. r. o. (žalovanú) za december 2010, január, február, apríl, máj, jún, júl 2011, potvrdenie o exekúcii vedenej súdnou exekútorkou JUDr. Máriou Popikovou, sp. zn. EX 2457/2011-6, pre dlh 2.700 eur, a napokon daňové priznania pre daň z pridanej hodnoty za september až december 2010 a január 2011 daňového subjektu „AGRO - LADMOVCE, s. r. o.“ so sídlom v Ladmovciach 4.

V čestnom vyhlásení žalobkyňa uviedla, že „obchodná spoločnosť dlhodobou nevykonáva žiadnu podnikateľskú činnosť, spoločnosť nevstupuje do žiadnych nových obchodných vzťahov a vykonáva iba nevyhnutné úkony spojené s chodom obchodnej spoločnosti. Obchodná spoločnosť ďalej vyhlasuje, že nedisponuje žiadnym hnutelným alebo nehnuteľným majetkom, s ktorým je oprávnená disponovať takým spôsobom, že tento majetok by mohol byť predmetom akéhokoľvek príjmu pre spoločnosť. Obchodná spoločnosť ďalej vyhlasuje, že všetky jej účtovné a iné doklady boli zaistené orgánmi činnými v trestnom konaní v marci 2011 a do dnešného dňa, napriek výzvam., jej tieto doklady neboli vrátené, čo spoločnosť vážnym spôsobom poškodzuje (okrem toho ide informáciu súdu známu aj z iných súdnych konaní). Z dôvodu zaistenia a nevrátenia dokladov orgánmi činnými v trestnom konaní spoločnosť nemohla podať daňové priznania dane z príjmov právnických osôb od roku 2010, nakoľko nezavinene nedisponuje svojimi vlastnými dokladmi, ktoré by boli podkladom na spracovanie daňového priznania.“

Keďže k predloženým listinám žalobkyňa nepripojila návrh na oslobodenie od súdnych poplatkov podľa § 138 OSP, krajský súd ju vyzval na jeho predloženie, pretože bez výslovného návrhu nemôže krajský súd o oslobodení o súdnych poplatkov konať a rozhodnúť.

Podaním doručeným krajskému súdu 09. decembra 2013 žalobkyňa predložila návrh na oslobodenie od súdnych poplatkov, ktorý je predmetom tohto konania.

Podľa § 5 ods. 1 písm. a/ zákona č. 71/1992 Zb. poplatková povinnosť vzniká podaním návrhu, odvolania a dovolania alebo žiadosti na vykonanie poplatkového úkonu, ak je poplatníkom navrhovateľ, odvolateľ a dovolateľ.

Podľa § 138 ods. 1 OSP na návrh môže súd priznať účastníkovi celkom alebo sčasti oslobodenie od súdnych poplatkov, ak to pomery účastníka odôvodňujú a ak nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva. Ak nerozhodne súd inak, vzťahuje sa oslobodenie na celé konanie a má i spätnú účinnosť; poplatky zaplatené pred rozhodnutím o oslobodení sa však nevracajú.

Podľa § 246c ods. 1 veta prvá OSP pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v tejto časti, sa použijú primerane ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti tohto zákona. Opravný prostriedok je prípustný, len ak je to ustanovené v tejto časti. Proti rozhodnutiu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky opravný prostriedok nie je prípustný.

Zákondarca v citovanom ustanovení Občianskeho súdneho poriadku pripúšťa možnosť čiastočného, prípadne úplného oslobodenia od súdnych poplatkov. Predpokladom priznania oslobodenia od súdnych poplatkov je v prvom rade samotná žiadosť účastníka konania, preukázanie dôvodov, spočívajúcich v majetkových, sociálnych, finančných a pod. pomeroch účastníka, odôvodňujúcich oslobodenie od súdnych poplatkov a súčasne preukázanie, že nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva. Povinnosťou súdu je skúmať splnenie podmienok pre oslobodenie od súdnych poplatkov v každom prípade individuálne, a to aj vzhľadom na individuálnosť každého konania.

Účelom ustanovenia § 138 OSP je, aby účastníkovi nebolo len pre jeho majetkové a sociálne pomery znemožnené uplatňovať alebo brániť svoje právo. Pre priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov musia byť súčasne splnené dve podmienky. Prvou je nepriaznivá finančná, resp. majetková situácia a druhou skutočnosť, že nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva (teda quasi pravdepodobnosť úspechu v ďalšom konaní na strane žiadateľa). V prípade fyzických osôb sa prihliada aj na osobné a rodinné pomery. Vychádzajúc, ako z jazykového výkladu uvedeného zákonného ustanovenia, tak i zo zásady rovnosti účastníkov občianskeho súdneho konania, deklarovanou taktiež Európskym súdom pre ľudské práva, zákon nerozlišuje medzi subjektami podnikateľskými a nepodnikateľskými. Oprávnenosť žiadosti preto súd hodnotí z hľadiska splnenia uvedených podmienok, pričom vychádza zo skutočností, preukázaných žiadateľom.

O oslobodení od súdnych poplatkov v zmysle uvedeného zákonného ustanovenia súd rozhoduje na návrh účastníka konania, ku ktorému je tento povinný pripojiť listinné dôkazy, deklarujúce jeho majetkové pomery.

V prejednávanej veci žalobkyňa požiadala o oslobodenie od súdnych poplatkov pre nepriaznivú finančnú a majetkovú situáciu, ktorú bližšie odôvodnila v zásade skutočnosťami, ktoré zopakovala aj vo svojom odvolaní. K návrhu neprípojila žiadne relevantné doklady preukazujúce jej tvrdenia.

Najvyšší súd po oboznámení sa so spisovým materiálom vyhodnotil postup krajského súdu ako bezchybný a úplne v súlade s § 138 ods. 1, 2 OSP, ako aj právami na súdnu a inú právnu ochranu garantovanými Ústavou Slovenskej republiky.

Krajský súd v prejednávanej veci vykonal zisťovanie majetkových pomerov žalobkyne, ktoré je potrebné nielen tvrdiť, ale ich aj preukázať. Neprihliadal na skutočnosť, že žalobkyňa je podnikateľským subjektom ako na hlavný dôvod nepriznania oslobodenia od súdnych poplatkov, a už vôbec túto skutočnosť osebe nehodnotil ako hlavný či jediný dôvod pre nepriznanie oslobodenia od súdnych poplatkov.

Podľa § 121 OSP netreba dokazovať skutočnosti všeobecne známe alebo známe súdu z jeho činnosti, ako aj právne predpisy uverejnené alebo oznámené v Zbierke zákonov Slovenskej republiky a právne záväzné akty, ktoré boli uverejnené v Úradnom vestníku Európskych spoločenstiev a v Úradnom

vestníku Európskej únie.

Podľa § 120 ods. 2 OSP vo veciach, v ktorých konanie možno začať aj bez návrhu, ako aj v konaniach o povolenie uzavrieť manželstvo, o určenie a zapretie rodičovstva, o osvojiteľnosti, o osvojenie, vo veciach obchodného registra a v konaniach o niektorých otázkach obchodných spoločností a družstiev (§ 200e) súd je povinný vykonať ďalšie dôkazy potrebné na zistenie skutkového stavu, hoci ich účastníci nenavrhlí.

Majetkové pomery žalobkyne nemožno považovať za skutočnosti všeobecne známe alebo známe súdu z jej činnosti a konanie o oslobodenie od súdneho poplatku nie je konaním, v ktorom by zákon ukladal súdu vyhľadávaciu povinnosť vo vzťahu k dôkazom potrebným na zistenie skutkového stavu. Je preto výlučne na žalobkyni, aby svoje tvrdenie o nepriaznivých pomeroch sama preukázala, na čo slúži, okrem iných aj tlačivo, ktoré jej krajský súd doručil a ktoré je tiež dostupné na internete.

Keďže žalobkyňa nepredložila relevantné doklady preukazujúce jej tvrdenie o nepriaznivej situácii, krajský súd, logicky, nemohol vykonať akékoľvek dokazovanie v tomto smere. Preto bolo správne jeho rozhodnutie nepriznať žalobkyni oslobodenie od súdnych poplatkov z dôvodu, že nepreukázala svoje tvrdenia o nepriaznivosti finančných a majetkových pomerov.

Hoci žalobkyňa predložila bankové výpisy so zostatkom pohybujúcim sa okolo 0 eur, resp. v debete, tieto pochádzajú z roku 2010, resp. roku 2011, a preto sú pre nepoužiteľné pre zistenie aktuálnej situácie žalobkyne. Obdobné platí aj o fotokópiách daňových priznaní pre daň z pridanej hodnoty, kedy tieto sú jednak približne tri a viac rokov staré, jednak vykazujú v každom dokladovanom období nadmerný odpočet v sume niekoľkých desiatok tisíc eur (65.664,35 eura, 60.685,84 eura, 187.515,20 eura, 62.217,79 eura a 83.583 eur), a jednak sa týkajú subjektu odlišného od žalobkyne.

Z informácie o exekučnom konaní nie je možné ani len zistiť, či žalobkyňa je v tomto konaní oprávnenou, alebo povinnou, ani v akom štádiu sa exekúcia nachádza.

Občiansky súdny poriadok na rozdiel od zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) neobsahuje osobitnú úpravu čestného vyhlásenia. Najvyšší súd ho vyhodnotil ako bežný dôkazný prostriedok v súlade s § 125 a § 132 OSP a dospel k záveru, že nie je možné mať na jeho základe za preukázané skutočnosti v ňom tvrdené. Najmä, čestné vyhlásenie predložené žalobkyňou opäť len obsahuje tvrdenia uvedené v jej predchádzajúcich podaniach bez toho, aby žalobkyňa prejavila akúkoľvek snahu o ich preukázanie. V tunajšej veci napríklad mohla minimálne doručiť súdu žiadosti adresované príslušným orgánom (daňové úrady, orgány činné v trestnom konaní, obchodný register a i.), o ktorých uvádza, že na ne adresáti nereagovali. Rovnako tak nemožno ako argument pre oslobodenie od súdnych poplatkov použiť tvrdenie nesplnenia si zákonnej povinnosti podať daňové priznanie. Je navyše len ťažko uveriteľné, že podnikateľský subjekt nemá vedené účtovníctvo tak, aby v prípade nepredvídateľnej udalosti nemal k dispozícii aspoň kópie podkladov (faktúry, hlásenia, priznania a i.).

Následne nemožno prihliadať na počet súdnych konaní, ktorých je žalobkyňa účastníkom, respektíve na úspešnosť iných spoločností nachádzajúcich sa v obdobnej situácii ako žalobkyňa v súdnych konaniach proti Finančnému riaditeľstvu Slovenskej republiky. Bez riadneho preukázania finančných a majetkových pomerov táto skutočnosť osebe nemôže odôvodniť iné než zamietavé rozhodnutie o návrhu na oslobodenie od súdnych poplatkov.

Vzhľadom na uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté uznesenie krajského súdu podľa § 250ja ods. 3 veta druhá OSP a § 219 ods. 1 OSP potvrdil, pretože krajský súd vo veci rozhodol po vecnej i právnej stránke správne a jeho postup pri rozhodovaní o návrhu žalobkyne na oslobodenie od súdneho poplatku maximálne rešpektoval a chránil práva žalobcu na spravodlivý súdny proces.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9

veta tretia zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01. mája 2011).

**Poučenie:**

Proti tomuto uzneseniu n i e j e prípustný opravný prostriedok.